

KOMPENDIUM PRAWNE Z ZAKRESU PRAWA DOTYCZĄCEGO OCHRONY ZWIERZĄT W BUDYNKACH

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 4

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.

Art.5

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

4) ochrona cześciowa - ochronę gatunków roślin, zwierząt i grzybów dopuszczającą możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwania osobników tych gatunków lub ich części;

9) ochrona ścisła - całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków - całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju;

18) siedlisko roślin, siedlisko zwierząt lub siedlisko grzybów - obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnym stadium ich rozwoju;

24) właściwy stan ochrony gatunku - sumę oddziaływań na gatunek, mogącą w dającej się przewidzieć przyszłości wpływać na rozmieszczenie i liczebność jego populacji na terenie kraju (...) przy której dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Art. 6.

1. Formami ochrony przyrody są:

10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Art. 46.

1. Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów.

2. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących (...) podatnych na zagrożenia (...), gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Art. 52.

1. W stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone, następujące zakazy:

1) umyślnego zabijania, (*Zezwolenie wydaje GDOŚ - przyp.*)

2) umyślnego okaleczania i chwytania, (*Zezwolenie wydaje RDOŚ- przyp.*)

3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych; (*Zezwolenie wydaje GDOŚ - przyp.*)

7) niszczenia ich siedlisk i ostoi będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania; (*Zezwolenie wydaje RDOŚ - przyp.*)

8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień; (*Zezwolenie wydaje RDOŚ - przyp.*)

9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, (*Zezwolenie wydaje RDOŚ - przyp.*)

12) umyślnego płoszenia i niepokojenia; (*Zezwolenie wydaje RDOŚ - przyp.*)

15) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca; (*Zezwolenie wydaje RDOŚ - przyp.*)

2. W stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 (...) dotyczące:

1) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków;

2) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne;

Art. 56.

1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków:

1) objętych ochroną ścisłą - na czynności podlegające zakazom określonym w (...) art. 52 ust. 1 pkt 1, 3, 11 i 16 (...);

2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania (...) może zezwolić w stosunku do gatunków:

- 1) objętych ochroną częściową – na czynności podlegające zakazom określonym w (...) art. 52 ust. 1 i 1a;
- 2) objętych ochroną ścisłą – na czynności podlegające zakazom określonym w (...) art. 52 ust. 1 pkt 2, 4–10 i 12–15 (...).
4. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, (...), mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz: (...)
- 6) w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG (*wszystkie nietoperze - przyp.*) (...) wynikają z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska,
- 4a. Warunek wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, w przypadku gatunków ptaków dotyczy jedynie wydania zezwolenia na niszczenie siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania..
6. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być wydane na wniosek zawierający odpowiednio:
  - 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę wnioskodawcy;
  - 2) cel wykonania wnioskowanych czynności;
  - 3) opis czynności, na którą może być wydane zezwolenie;
  - 4) nazwę gatunku lub gatunków, których będą dotyczyły działania, w języku łacińskim i polskim, jeżeli polska nazwa istnieje;
  - 5) liczbę lub ilość osobników, których dotyczy wnioski, o ile jest to możliwe do ustalenia;
  - 6) wskazanie sposobu, metody (...) wykonania innych czynności, na które może być wydane zezwolenie, a także miejsca i czasu wykonania czynności oraz wynikających z tego zagrożeń;
  - 7a. Organy właściwe do wydania zezwoleń, o których mowa w ust. 1, 2, 2b i 2c, dokonują kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach.
  - 7e. Osoby upoważnione do wykonywania czynności kontrolnych mają prawo do:
    - 1) wstępu na teren należący do podmiotu kontrolowanego;
    - 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji z przedmiotem kontroli;
    - 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów.
  - 7j. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2, 2b i 2c, cofa się, jeżeli podmiot, który uzyskał zezwolenie, nie spełnia zawartych w nim warunków.

Art. 60.

2. Jeżeli stwierdzone lub przewidywane zmiany w środowisku zagrażają lub mogą zagrażać roślinom, zwierzętom lub grzybom objętym ochroną gatunkową, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) jest obowiązany (...) podjąć działania w celu zapewnienia trwałego zachowania gatunku, jego siedliska lub ostoi, eliminowania przyczyn powstawania zagrożeń oraz poprawy stanu ochrony jego siedliska lub ostoi.

Art. 91.

Organami w zakresie ochrony przyrody są:

- 1) minister właściwy do spraw środowiska;
- 1a) Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- 2) wojewoda;
- 2a) regionalny dyrektor ochrony środowiska;
- 2b) marszałek województwa;
- 3) starosta;
- 4) wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

Art. 129. W razie ukarania za wykroczenie określone (...) w art. 131 (...) sąd może orzec:

- 1) przepadek przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia lub przestępstwa oraz przedmiotów, roślin, zwierząt lub grzybów pochodzących z wykroczenia lub przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy;
- 2) obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny – nakładkę do wysokości 10 000 złotych na rzecz organizacji społecznej działającej w zakresie ochrony przyrody lub właściwego, ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Art. 131.

Kto: 14) bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową podlega karze aresztu albo grzywny.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt
Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) gatunki zwierząt:
  - a) objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
  - b) objęte ochroną częściową,
- 2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt zakazy i odstępowania od zakazów;

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt. 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. W stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków, objętych ochroną ścisłą lub częściową, o których mowa w (...) załączniku nr 1 oraz w (...) załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwywania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub zerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkadzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) (*nietoperze – przyp.*) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

3. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) (*ptaki – przyp.*) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych.

5. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 7–9 oraz w ust. 3, nie dotyczą gołębia miejskiego (*Columba livia forma urbana*), z wyłączeniem miejsc gniazdowania w trakcie obecności piskląt w gnieździe.

§ 9. Wprowadza się następujące odstępowania od zakazów:

- 1) zakaz usuwania gniazd, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 8 oraz w § 8 ust. 1 pkt 6, nie dotyczy usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków;
- 2) zakaz usuwania gniazd, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 8 oraz w § 8 ust. 1 pkt 6, nie dotyczy usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne;

§ 10. W stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w (...) załączniku nr 1 oraz (...) w załączniku nr 2 do rozporządzenia stosuje się następujące sposoby ochrony:

- 1) inwentaryzowanie, ocena stanu zachowania, monitorowanie stanowisk, siedlisk, ostoi i populacji zwierząt oraz prowadzenie i udostępnianie baz danych dotyczących ich stanowisk i ostoi;
- 2) zabezpieczanie ostoi, stanowisk i siedlisk zwierząt przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 4) wykonywanie zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedlisk zwierząt polegających na:
  - a) renaturyzacji i odtwarzaniu siedlisk,
  - g) budowie sztucznych miejsc lęgowych, (...),
  - h) dostosowaniu sposobów i terminów wykonywania prac (...) budowlanych (...), remontowych i innych, tak aby zminimalizować ich wpływ na zwierzęta i ich siedliska,

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt

Art. 1.

1. Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.

Art. 2.

Ustawa reguluje postępowanie ze zwierzętami kręgowymi (...)

Art. 5.

Każde zwierzę wymaga humanitarnego traktowania.

Art. 4.

Ilekcroć w ustawie jest mowa o:

- 2) humanitarnym traktowaniu zwierząt – rozumie się przez to traktowanie uwzględniające potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę;
- 8) okrutnym traktowaniu – rozumie się przez to wymienione w ustawie przypadki znęcania się nad zwierzętami oraz inne postępowanie właściciela bądź innej osoby, prowadzące do skutków porównywalnych ze skutkami znęcania się;
- 11) rażącym zaniedbaniu – rozumie się przez to drastyczne odstępstwo od określonych w ustawie norm postępowania ze zwierzęciem, a w szczególności w zakresie utrzymywania zwierzęcia w stanie załodzenia, brudu, nieleczonej choroby, w niewłaściwym pomieszczeniu i nadmiernej ciasnocie;
- 12) szczególnym okrucieństwie zabijającego zwierzę – rozumie się przez to przedsięwzięcie przez sprawcę działań charakteryzujących się drastycznością form i metod a zwłaszcza działanie w sposób wyszukany lub powolny, obliczony z premedytacją na zwiększenie rozmiaru cierpień i czasu ich trwania;
- 21) zwierzętach wolno żyjących (dzikich) – rozumie się przez to zwierzęta nieudomowione żyjące w warunkach niezależnych od człowieka;

Art. 5.

Każde zwierzę wymaga humanitarnego traktowania.

Art. 6.

1. Zabrania się zabijania zwierząt (...)

1a. Zabrania się znęcania nad zwierzętami.

2. Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, a w szczególności:

1) umyślne zranienie lub okaleczenie zwierzęcia, (...)

9) złośliwe straszenie lub drażnienie zwierząt;

Art. 21.

Zwierzęta wolno żyjące stanowią dobro ogólnonarodowe i powinny mieć zapewnione warunki rozwoju i swobodnego bytu (...).

Art. 34a.

1. Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt.

3. Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą współdziałać z Inspekcją Weterynaryjną w sprawowaniu nadzoru, o którym mowa w ust. 1.

Art. 35.

1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 6 ust. 1, (...) podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

1a. Tej samej karze podlega ten, kto znęca się nad zwierzęciem.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, 1a lub 2, sąd może orzec wobec sprawcy zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, a także może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa.

5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, 1a lub 2, sąd może orzec nawiązkę w wysokości od 500 zł do 100 000 zł na cel związany z ochroną zwierząt, wskazany przez sąd.

Art. 39.

1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 35 ust. 1, 1a lub 2 (...) prawa pokrzywdzonego może wykonywać organizacja społeczna, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Art. 40.

Organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, mogą współdziałać z właściwymi instytucjami państwowymi i samorządowymi w ujawnianiu oraz ściganiu przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

Art. 3.

Ilekcroć w ustawie jest mowa o:

- 8) kompensacji przyrodniczej – rozumie się przez to zespół działań (...) prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej obejmujących w szczególności roboty budowlane, (...) prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia (...);

20) podmiocie korzystającym ze środowiska – rozumie się przez to:

- a) przedsiębiorcę (...),
- b) jednostkę organizacyjną niebędącą przedsiębiorcą (...),
- c) osobę fizyczną niebędącą podmiotem, o którym mowa w lit. a, korzystającą ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia;

39) środowisku – rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami;

Art. 6.

1. Kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu.

2. Kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.

Art. 75.

1. W trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, (...)

3. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

4. Właściwy organ administracji w pozwoleniu na budowę szczegółowo określa zakres obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 3.

Art. 323.

1. Każdy, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko bezpośrednio zagraża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprzestania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie.

2. Jeżeli zagrożenie lub naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna.

Art. 325.

Odpowiedzialności za szkody wyrządzone oddziaływaniem na środowisko nie wyłącza okoliczność, że działalność będąca przyczyną powstania szkód jest prowadzona na podstawie decyzji i w jej granicach.

Art. 326.

Podmiotowi, który naprawił szkodę w środowisku, przysługuje względem sprawcy szkody roszczenie o zwrot nakładów poczynionych na ten cel, przy czym wysokość roszczenia ogranicza się w tym przypadku do poniesionych uzasadnionych kosztów przywrócenia stanu poprzedniego.

Art. 330.

Kto wbrew ciążącemu na nim, na podstawie art. 75, obowiązkowi w trakcie prac budowlanych nie zapewnia ochrony środowiska w obszarze prowadzenia prac, podlega karze grzywny.

Art. 360.

Kto nie wykonuje decyzji:

1) o wstrzymaniu działalności, wydanej na podstawie art. 364, podlega karze aresztu albo ograniczenia wolności, albo grzywny.

Art. 361.

Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 329–360 następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia

Art. 362.

1. Jeżeli podmiot korzystający ze środowiska negatywnie oddziałuje na środowisko, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek:

- 1) ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia;
- 2) przywrócenia środowiska do stanu właściwego.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1, organ ochrony środowiska może określić:

- 1) zakres ograniczenia oddziaływania na środowisko lub stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko;
  - 1a) czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
- 2) termin wykonania obowiązku.

Art. 364.

Jeżeli działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagraża życiu lub zdrowiu ludzi, wojewódzki inspektor ochrony środowiska wyda decyzję o wstrzymaniu tej działalności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska.

Art. 366.

1. Decyzji, o której mowa w art. 364 (...), nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie

Art. 6.

Ilekców w ustawie jest mowa o:

- 1) bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku – rozumie się przez to wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości;
- 2) chronionych siedliskach przyrodniczych – rozumie się przez to:
  - c) siedliska oraz miejsca rozrodu gatunków chronionych,
- 3) działaniach naprawczych – rozumie się przez to wszelkie działania, w tym działania ograniczające lub tymczasowe, podejmowane w celu naprawy lub zastąpienia równoważny sposób elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzie, a także działania kompensacyjne (...) w szczególności przywracania równowagi przyrodniczej na danym terenie;
- 4) działaniach zapobiegawczych – rozumie się przez to działania podejmowane w związku z zdarzeniem, działaniem lub zaniechaniem powodującym bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia szkody, (...);
- 6) funkcjach elementów przyrodniczych – rozumie się przez to przydatność gatunków chronionych, chronionych siedlisk przyrodniczych, wody lub powierzchni ziemi dla innych elementów przyrodniczych lub ludzi;
- 8) naprawie elementów przyrodniczych, która obejmuje również naturalną regenerację – rozumie się przez to:
  - a) w odniesieniu do gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych – przywrócenie środowiska, elementów przyrodniczych lub ich funkcji do stanu początkowego (...)
- 11) szkodzie w środowisku – rozumie się przez to negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:
  - a) w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych (...).

Art. 7.

1. Organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Art. 9.

1. W przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie podjąć działania zapobiegawcze.

2. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do:

- 1) podjęcia działań w celu ograniczenia szkody w środowisku, zapobieżenia kolejnym szkodom (...) lub dalszemu osłabieniu funkcji elementów przyrodniczych, w tym natychmiastowego opanowania, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia w inny sposób zanieczyszczenia lub innych szkodliwych czynników;
- 2) podjęcia działań naprawczych.

Art. 11

1. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku nie zostało zażegnane, mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub wystąpiła szkoda w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt organowi ochrony środowiska i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

3. Podmiot korzystający ze środowiska, na każde żądanie organu ochrony środowiska, jest obowiązany niezwłocznie udzielić informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku, także jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie zagrożenie lub taka szkoda wystąpiły.

Art. 12.

1. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane przez więcej niż jeden podmiot korzystający ze środowiska, odpowiedzialność tych podmiotów za podejmowanie działań zapobiegawczych i naprawczych jest solidarna.

2. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku zostały spowodowane za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi, jest on obowiązany do podejmowania działań zapobiegawczych i naprawczych solidarnie z podmiotem korzystającym ze środowiska, który je spowodował.

Art. 13.

1. Podmiot korzystający ze środowiska uzgadnia warunki przeprowadzenia działań naprawczych z organem ochrony środowiska.

2. Wniosek o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych lub w wodach zawiera informacje dotyczące:

- 1) obszaru wymagającego podjęcia działań naprawczych;
- 2) funkcji pełnionych przez obszar wymagający działań naprawczych;
- 3) początkowego stanu środowiska na danym terenie;
- 4) aktualnego stanu środowiska na danym terenie;
- 5) planowanego zakresu i sposobu przeprowadzenia działań naprawczych oraz planowanego terminu ich rozpoczęcia i zakończenia.

Art. 15.

1. Jeżeli podmiot korzystający ze środowiska (...) nie podejmie działań zapobiegawczych lub nie uzgodni działań naprawczych, organ ochrony środowiska:

- 1) wzywa do przedłożenia w określonym terminie wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia odpowiednio działań zapobiegawczych lub naprawczych;
- 2) jeżeli nie przedłożono wniosku zgodnie z wezwaniem – w drodze decyzji, nakłada obowiązek przeprowadzenia działań.

2. W decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, organ ochrony środowiska określa odpowiednio:

- 1) zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych, w tym czynności zmierzające do ograniczenia oddziaływania na środowisko;
- 2) stan, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko,
- 3) zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych (...);
- 4) termin wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2.

Art. 16.

Organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze, jeżeli:

- 1) podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub egzekucja okazała się bezskuteczna;
- 2) z uwagi na zagrożenie dla zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku, konieczne jest niezwłoczne podjęcie tych działań.

Art. 17.

1. Jeżeli organ ochrony środowiska podejmuje działania, o których mowa w art. 16, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie działań zapobiegawczych i naprawczych z zachowaniem warunków określonych w decyzji, o której mowa w ust. 2, a także prowadzenie badań związanych z oceną szkody w środowisku.

2. Organ ochrony środowiska, w celu prowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, określa, w drodze decyzji, zakres udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych oraz termin ich rozpoczęcia i zakończenia.

3. Postępowanie w sprawie wydania decyzji, o której mowa w ust. 2, wszczyna się z urzędu.

4. Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku wystąpiły na terenie, do którego podmiot korzystający ze środowiska nie posiada tytułu prawnego, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie działań zapobiegawczych i naprawczych z zachowaniem warunków określonych odpowiednio w decyzji, o której mowa w art. 13 ust. 3, lub w decyzji, o której mowa w art. 15 ust. 1, a także prowadzenie badań związanych z oceną szkody w środowisku.

Art. 20.

1. Na obszarze, na którym występuje bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku, organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku (...), która jest przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, obowiązek wykonywania (...) monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

5. W przypadku innym niż wskazany w ust. 1, w celu potwierdzenia występowania bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku regionalny dyrektor ochrony środowiska może wykonywać (...) monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

7. Regionalny dyrektor ochrony środowiska lub upoważniona przez niego osoba są uprawnieni do wstępu na teren władającego powierzchnią ziemi w celu wykonywania (...) monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

8. Podmiot korzystający ze środowiska lub upoważniona przez niego osoba są uprawnieni do wstępu na teren władającego powierzchnią ziemi w celu realizacji decyzji nakładającej obowiązek, o którym mowa w ust. 1.

9. W przypadkach, o których mowa w ust. 7 i 8, władający powierzchnią ziemi jest obowiązany umożliwić prowadzenie badań, pomiarów lub monitoringu na terenie będącym w jego władaniu.

Art. 22.

1. Koszty przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych ponosi podmiot korzystający ze środowiska.

Art. 23.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 16, organ ochrony środowiska żąda od podmiotu korzystającego ze środowiska zwrotu poniesionych przez siebie kosztów przeprowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych.

Art. 28.

1. Kto, będąc obowiązany na podstawie art. 9, nie podejmuje działań zapobiegawczych lub naprawczych, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany na podstawie art. 11, nie zgłasza do organu ochrony środowiska i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

Art. 29.

1. Kto, będąc obowiązany do uzgodnienia z organem ochrony środowiska warunków przeprowadzenia działań naprawczych na podstawie art. 13 ust. 1, nie spełnia tego obowiązku albo prowadzi te działania wbrew uzgodnionym warunkom, podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto uniemożliwia prowadzenie działań zapobiegawczych lub naprawczych zgodnie z obowiązkami określonymi w art. 17 ust. 1 i 4.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku

§ 2. 1. Kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w gatunku chronionym jest zmiana lub zmiany powodujące jeden lub więcej z następujących mierzalnych skutków mających znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie

właściwego stanu ochrony tych gatunków:

- 1) zniszczenie siedliska gatunku chronionego w całości lub w części;
- 2) pogorszenie stanu lub funkcji populacji gatunku chronionego, polegające w szczególności na:
  - a) zmniejszeniu liczebności populacji gatunku chronionego, zmniejszeniu jej zagęszczenia lub zmniejszeniu zajmowanej przez nią powierzchni
  - b) pogorszeniu możliwości rozmnażania się populacji gatunku chronionego, jej rozprzestrzeniania się lub pogorszeniu innych funkcji życiowych, lub
  - c) zwiększeniu śmiertelności, lub
  - d) ograniczeniu możliwości kontaktu populacji gatunku chronionego z populacjami sąsiednimi.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia

§ 3. 1. Podstawowe działania naprawcze prowadzi się w pierwszej kolejności.

2. Podstawowe działania naprawcze powinny spowodować przywrócenie stanu początkowego albo przybliżonego do stanu początkowego, w możliwie najkrótszym czasie.

§ 4. 1. Jeżeli podstawowe działania naprawcze nie doprowadziły lub mogą nie doprowadzić do przywrócenia stanu początkowego albo przybliżonego do stanu początkowego, podejmuje się uzupełniające działania naprawcze.

2. Uzupełniające działania naprawcze prowadzi się w sposób zapewniający osiągnięcie podobnego stanu elementów przyrodniczych lub ich funkcji, jaki byłby zapewniony przez podstawowe działania naprawcze.

3. Uzupełniające działania naprawcze prowadzi się w innym miejscu niż miejsce wystąpienia szkody w środowisku, jeżeli osiągnięcie podobnego stanu elementów przyrodniczych lub ich funkcji w miejscu wystąpienia szkody w środowisku nie jest możliwe.

4. Prowadzenie uzupełniających działań naprawczych jest możliwe w innym miejscu niż miejsce wystąpienia szkody w środowisku, jeżeli przy równoważnym efekcie koszty ich przeprowadzenia będą znacząco mniejsze od kosztów przeprowadzenia tych działań w miejscu wystąpienia szkody w środowisku.

§ 6. 1. Uzupełniające lub kompensacyjne działania naprawcze prowadzi się, uwzględniając w pierwszej kolejności zastępowanie elementów przyrodniczych lub ich funkcji, które uległy szkodzie w środowisku, tożsamymi pod względem jakości i ilości elementami przyrodniczymi lub ich funkcjami.

§ 7. 1. W przypadku szkody w środowisku w gatunkach chronionych, (...) w sposobie prowadzenia działań naprawczych uwzględnią się:

3) prawdopodobieństwo uzyskania zakładanych efektów działań naprawczych;

6) stopień, w jakim działania naprawcze przyniosą poprawę stanu poszczególnych elementów przyrodniczych lub ich funkcji;

8) okres, po upływie którego prowadzone działania naprawcze zaczną przynosić zakładane efekty, a także trwałość tych efektów;

9) stopień, w jakim działania naprawcze przyczynią się do przywrócenia środowiska do stanu początkowego albo przybliżonego do stanu początkowego;

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Art. 9.

§ 1. Czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi.

§ 2. Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

§ 3. Sprawca ponosi surowszą odpowiedzialność, którą ustawa uzależnia od określonego następstwa czynu zabronionego, jeżeli następstwo to przewidywał albo mógł przewidzieć.

Art. 181.

§ 1. Kto powoduje zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta powodując istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta pozostające pod ochroną gatunkową powodując istotną szkodę. *(Wg. interpretacji W. Radeckiego – autorytetu w zakresie prawa ochrony środowiska w Polsce – ze szkodą istotną mamy do czynienia, gdy zabity zostanie choć 1 ptak lub ssak gatunku chronionego. Źródło: W. Radecki. 2001. Przestępstwa przeciwko środowisku, Rozdział XXII Kodeksu karnego.)*

Art. 231.

§ 1. Funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane

Art. 5.

1. Obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

1) spełnienie podstawowych wymagań (...) dotyczących:

c) higieny, zdrowia i środowiska,

2. Obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 pkt. 1–7.

Art. 19.

1. Właściwy organ może w decyzji o pozwoleniu na budowę nałożyć na inwestora obowiązek ustanowienia inspektora nadzoru inwestorskiego, a także obowiązek zapewnienia nadzoru autorskiego, w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania obiektu lub robót budowlanych bądź przewidywanym wpływem na środowisko.

Art. 20.

1. Do podstawowych obowiązków projektanta należy:

1) opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;

4. Projektant, a także sprawdzający, o którym mowa w ust. 2, do projektu budowlanego dołącza oświadczenie o sporządzeniu projektu budowlanego, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Art. 21.

Projektant, w trakcie realizacji budowy, ma prawo:

2) żądania wpisem do dziennika budowy wstrzymania robót budowlanych w razie:

a) stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia,

Art. 22.

Do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy:

1) protokolarnie przejście od inwestora i odpowiednie zabezpieczenie terenu budowy wraz ze znajdującymi się na nim obiektami budowlanymi, urządzeniami technicznymi i stałymi punktami osnowy geodezyjnej oraz podlegającym ochronie elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego;

3) zapewnienie geodezyjnego wytyczenia obiektu oraz zorganizowanie budowy i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;

4) wstrzymanie robót budowlanych w przypadku stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia oraz bezzwłoczne zawiadomienie o tym właściwego organu;

Art. 25.

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy:

1) reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej;

Art. 26.

Inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo:

1) wydawać kierownikowi budowy lub kierownikowi robót polecenia, potwierdzone wpisem do dziennika budowy, dotyczące: usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń(...).

2) żądać od kierownika budowy lub kierownika robót dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych w przypadku, gdyby ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie (...).

Art. 30.

6. Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli:

2) budowa lub wykonywanie robót budowlanych objętych zgłoszeniem narusza ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (...) lub inne przepisy;

7. Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, (...), obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, (...), jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (...) lub spowodować:

2) pogorszenie stanu środowiska (...);

Art. 32.

1. Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim:

2) uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów;

Art. 35.

1. Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego właściwy organ sprawdza:

1) zgodność projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (...), a także wymaganiami ochrony środowiska (...).

3. W razie stwierdzenia naruszeń, w zakresie określonym w ust. 1, właściwy organ nakłada postanowieniem obowiązek usunięcia wskazanych nieprawidłowości, określając termin ich usunięcia, a po jego bezskutecznym upływie wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu i udzielenia pozwolenia na budowę.

Art. 36.

1. W decyzji o pozwoleniu na budowę właściwy organ, w razie potrzeby:

1) określa szczególne warunki zabezpieczenia terenu budowy i prowadzenia robót budowlanych;

Art. 50.

1. W przypadkach innych niż określone w art. 48 ust. 1 lub w art. 49b ust. 1 właściwy organ wstrzymuje postanowieniem prowadzenie robót budowlanych wykonywanych:

2) w sposób mogący spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia bądź zagrożenie środowiska lub
4) w sposób istotnie odbiegający od ustaleń i warunków określonych w pozwoleniu na budowę, projekcie budowlanym lub w przepisach.

3. W postanowieniu o wstrzymaniu robót budowlanych można nałożyć obowiązek przedstawienia, w terminie 30 dni od dnia doręczenia postanowienia, (...) odpowiednich (...) ekspertyz.

Art. 57.

1. Do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego (...) inwestor jest obowiązany dołączyć:

2) oświadczenie kierownika budowy:

a) o zgodności wykonania obiektu budowlanego z (...) przepisami,

Art. 61.

Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany:

1) utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2;

Art. 62.

1. Obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

1) okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:

b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,

3. Właściwy organ – w razie stwierdzenia nieodpowiedniego stanu technicznego obiektu budowlanego lub jego części, mogącego spowodować zagrożenie: życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska – nakazuje przeprowadzenie kontroli, o której mowa w ust. 1, a także może żądać przedstawienia ekspertyzy stanu technicznego obiektu lub jego części.

Art. 66.

1. W przypadku stwierdzenia, że obiekt budowlany:

1) może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska (...)

– właściwy organ nakazuje, w drodze decyzji, usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, określając termin wykonania tego obowiązku.

Art. 81.

1. Do podstawowych obowiązków organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego należy:

1) nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów prawa budowlanego, a w szczególności:

a) zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska,

Art. 91a.

Kto nie spełnia, określonego w art. 61, obowiązku utrzymania obiektu budowlanego w należyтым stanie technicznym, użytkuje obiekt w sposób niezgodny z przepisami (...) podlega grzywnie (...) karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 93.

Kto:

1) przy projektowaniu lub wykonywaniu robót budowlanych w sposób rażąco nie przestrzega przepisów art. 5 ust. 1–2 b,

6) wykonuje roboty budowlane w sposób odbiegający od ustaleń i warunków określonych w przepisach (...) podlega karze grzywny.

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego

§ 11. 1. Projekt architektoniczno-budowlany obiektu budowlanego powinien zawierać zwięzły opis techniczny oraz część rysunkową.

2. Opis techniczny, o którym mowa w ust. 1 (...) powinien określać:

11) dane techniczne obiektu budowlanego charakteryzujące wpływ obiektu budowlanego na środowisko (...) – mając na uwadze, że przyjęte w projekcie architektoniczno-budowlanym rozwiązania przestrzenne, funkcjonalne i techniczne powinny wykazywać ograniczenie lub eliminację wpływu obiektu budowlanego na środowisko przyrodnicze,(...) zgodnie z odrębnymi przepisami;;

Objaśnienia:

GDOŚ – generalny dyrektor ochrony środowiska

RDOŚ – regionalny dyrektor ochrony środowiska